

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De S. Ioha[n]ne Hagustaldensi & Eboracensi episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

iungens, firmiorem in Dominum nostrum Iesum Christum fiduciam assumas, simulq; omni fortitudine consueta vndique roboratus, vt Deum ipsum adiutorem habens, Crucis trophæum salutare, & omni gloria sublimius præferas, signum, inquam, illud, cuius figuram cælum ipsum hominibus ostendens, maximè gloriosum esse docuit.

Miraculum quidem ipsum, Imperator religiosissime, Prophetarum testimonij, & sanctis Christi vocibus in Euangelij ipsis prædictum, iure ac ritè & nunc ostensum est, & iterum maiore quodam modo ostendetur. Cum enim in Euangelio, quod à beato Matthæo scriptum est, futurarum rerum notitiam Saluator ipse beatis Apostolis suis, ac per illos ijs, qui postea futuri erant, clarissimè impertiret, hæc prædixit: Tunc apparebit signum filij hominis in cælo: Hunc diuinum Euangelij librum consueto more in manum sumens, quæ de hac ipsa re testimonia illic sunt, scripta inuenies. Quibus maximè te hortor, vt crebrò mentem adhibeas, eò quòd reliqua eodem ordine contenta, & à Salvatore nostro prænunciata, multam pietatem atque obseruantiam requirant, vt ab aduersarijs dæmonum potentijs damno aliquo non afficiamur.

Matth. 24.
Crux in die
iudicij vi-
debitur in
cælo.

Has, Imperator pietatis studiosissime, nostrorum sermonum primitias tibi affero, has primas voces ex vrbe Hierosolyma ad te pronuncio, qui nobiscum vnà verissimè, & omni cum pietate Christum vnigenitum Dei filium, & Saluatorem nostrum colis, qui, vt diuinis literis scriptum est, ex vrbe Hierosolyma orbi terrarum salutem dedit: quique mortem ipsam in hac regione conculcauit, & proprio certoque loco hominum peccata multo suo sanguine deleuit & ijs omnibus, qui fidem ipsius acceperunt, vitam, immortalitatem, & celestem ac diuinam gratiam elargitus est: cuius potentia & gratia te seruari cupimus, illustrioribus ac maioribus pietatis operibus decoratum, & legitimo filio auctum, quem etiam ipsum Cæsarem lætus videas. Vtrique autem ipse omnium rex & Dominus Deus, omnis benignitatis largitor, multos annorum circuitus, eosque pacatos concedat, & in Christianorum gloriam te vniuerso terrarum orbi prosperis rebus vtentem ac valentem, omnique virtute ornatum conseruet, consuetam in sanctas Dei ecclesias, & Romanorum Imperium humanitatem exercentem, ac maioribus pietatis diuinæ factis gloriantem: per multos, inquam, annorum ambitus, tranquillos atque pacatos, ipse vniuersarum rerum Dominus Deus, Auguste Imperator religiosissime, te cum tota familia tua nobis incolumem seruet.

VITA IOHANNIS HAGVSTALDENSIS EC- CLESIAE PRIMVM, DEINDE EBORACENSIS EPI- scopi, per venerabilem Bedam presbyterum scripta, Ecclesiast.

Historiæ Anglorum lib. 5. cap. 2. &c.

7. Maij.

S. Ioannes
fit Episco-
pus Hagus-
taldensis.

PRINCIPIO regni Alfridi, qui post fratrem suū Ecfridum genti Nordanhimbrom præfuit, defuncto Eata episcopo, Iohannes vir sanctus Hagustaldensis ecclesiæ præsulatum suscepit, de quo plura virtutum miracula, qui eum familiariter nouerunt, dicere solent, & maximè vir reuerendissimus ac veracissimus Berechtun, diaconus quondam eius, nunc autem Abbas monasterij, quod vocatur Inderaunda, id est, In sylua Deirorum: ex quibus aliqua memoria tradere commodum duximus.

In Quadra-
gesima pe-
tit locū se-
cretum,

Est mansio quædam secretior, nemore raro & vallo circumdata, non longè ab Hagustaldensis ecclesiæ diocesi, id est, vnius fermè milliarij & dimidij spatio, interfluente Thino amne separata, habens cœmeterium sancti Michaëlis Archangeli, in qua vir Dei sapius, vbi oportunitas, ardebat temporis, & maximè in Quadragesima, manere cum paucis, atque orationibus ac lectioni quietius operam dare consueuerat. Cumque tempore quodam, incipiente Quadragesima, ibidem mansurus adueniret, iussit suos quærere pauperem aliquem, maiore infirmitate vel inopia grauatum, quem secum habere illis diebus ad faciendum eleemosynam possent. Sic enim semper facere solebat. Erat autem in villa non longè posita quidam adolescens mutus, episcopo notus, (nam sapius ante illum percipiendæ eleemosynæ gratia venire consueuerat) qui ne vnum quidem sermonem vnquam profari poterat. Sed & scabiem tantam ac furfures habebat in capite, vt nil vnquam capillorum ei in superiori parte capitis

capitis nasci valeret: tantum in circuitu horridi crines stare videbantur. Hunc ergo adduci precepit episcopus, & ei in conspectis eiusdem mansionis paruum tugurium fieri, in quo manens, quotidianam ab eo stipem acciperet. Cumque una Quadragesima esset impleta septimana, sequenti Dominica iussit ad se intrare pauperem. Ingresso linguam proferre ex ore, ac sibi ostendere iussit: & apprehendens eum, signum sanctae Crucis linguae eius impressit, quam signatam reuocare in os, & loqui illum precepit: Dicit, inquit, aliquod verbum: dicit, Gege: quod est, lingua Anglorum, verbum affirmandi & consentiendi, id est, Etiam. Dixit ille statim soluto vinculo linguae, quod iusserat. Addidit episcopus nomina literarum. Dicit, A: dixit ille, A. Dicit, B: dixit ille, B. Cumque singula literarum nomina dicente episcopo responderet, addidit & syllabas & verba illi dicenda proponere. Et cum omnibus consequenter responderet, precepit eum sententias longiores dicere, & fecit. Neque ultra cessauit tota die illa & nocte sequente, quantum vigilare potuit, ut ferunt, qui praesentes fuerunt, loqui aliquid, & arcanam suae cogitationis ac voluntatis, quod nunquam antea potuit, alijs ostendere: in similitudinem illius diu claudi, qui curatus ab Apostolis Petro & Io-

Ad signu s.
Crucis lin-
guae impres-
sum, mutus
loquitur.

Act. 9.

Etiā alia
miracula
sunt.

Narrauit idem Berechtus & aliud de praefato antistite miraculum: quia cum reuerendissimus vir Vuilfridus post longum exilium in episcopatu esset Hagustaldensis ecclesiae receptus, & idem Iohannes, defuncto Bosa viro multae sanctitatis & humilitatis, episcopus pro eo Eboraci substitutus, venerat ipse tempore quodam ad monasterium virginum, in loco qui vocatur Vetadun, cui tunc Hereburg Abbatisa praesuit. Vbi cum venissemus, inquit, & magno vniuersorum gaudio suscepti essemus, indicauit nobis Abbatisa, quia quaedam de numero virginum, quae erat filia ipsius carnalis, grauissimo languore teneretur, quod phlebotomata erat nuper in brachio, & cum adhuc esset in studio, tacta erat infirmitate repentini doloris: quo mox crescente, grauatum est magis brachium illud vulneratum, ac versus in tumorem, adeo ut vix duabus manibus circumplecti posset. Itaque cum iacens in lecto, praenimietate doloris iam moritura videretur, rogauit episcopum Abbatisa, ut intraret ad eam, ac benedicere illam dignaretur: quia crederet eam ad benedictionem vel tactum illius mox melius habituram. Interrogans autem ille, quando phlebotomata esset puella: & ut cognouit quia in luna quarta, dixit: Multum insipienter & indocte fecistis in luna quarta phlebotomando: Memini beatae memoriae Theodorum archiepiscopum dicere, quia periculosa sit fatis illius temporis phlebotomia, quando & lumen lunae, & rheuma Oceani in cremento est. Et quid ego possum puella, si moritura est, facere? At illa instantius obsecrans pro filia, quam oppido diligebat, (nam & Abbatisam eam pro se facere disposuerat) tandem obtinuit, ut ad languentem intraret. Intrauit ergo, me secum assumpto, ad virginem, quae iacebat multo (ut dixi) dolore constricta, & brachio intantum grossescente, ut nihil prorsus in cubito flexionis haberet. Et adstans dixit orationem super illam, ac benedicens, egressus est. Cumque post haec hora competente confederemus ad mensam, adueniens quidam clamauit, me ducens foras, & ait: Postulat Coenbura (hoc enim erat nomen virginis) ut ocys regrediaris ad eam. Quod dum facerem, reperi illam ingrediens vultu hilariorem, & velut sospiti similem. Et dum assiderem illi, dixit: Vis petamus bibere? & ego: Volo, inquam, & multum delector, si potes. Cumque oblato poculo biberemus ambo, coepit mihi dicere, quod ex quo episcopus, oratione pro me & benedictione completa egressus est, statim melius habere incipio: Etsi necdum vires pristinas recepi, dolor tamen omnis & de brachio, ubi ardentior inerat, & de toto meo corpore, velut ipso episcopo foras eum exportate, funditus ablatu est: tamen si tumor adhuc brachij manere videtur. Abeuntibus autem nobis inde, continuo fugatum dolorem, fuga quoque tumoris horridi, sanitasque sequuta est: & erepta morti ac doloribus virgo, laudes Domino Saluatori una cum caeteris, qui ibi erant, feruis illius referebat.

Ex cap. 3.

Efficacia
benedictio-
nis sancti
viri.

Aliud

Exc. cap. 4.

Aliud quoq; non multum huic dissimile miraculum de prefato Antistite narravit idem Abbas, dicens: Villa erat Comitis cuiusdam, quae vocabatur Huch, non longe à monasterio, id est, dum ferme milliarium spatio separata, cuius coniunx quadraginta ferme diebus erat acerbissimo languore detenta, ita ut tribus septimanis non posset de cubiculo, in quo iacebat, foras efferri. Contigit autem eo tempore visum Dei illò ad dedicandam ecclesiam ab eodem Comite vocari. Cumque dedicata esset ecclesia, rogavit Comes eum ad prandendum domum suam ingredi, sed renuit episcopus, dicens se ad monasterium, quod proximum erat, reuerti debere. At ille obnixius precibus instans, vouit etiam se eleemosynas pauperibus daturum, dummodo ille dignaretur ea die domum suam ingrediens, ieiunium soluere. Rogauit & ego vnà cum illo, promittens etiam me eleemosynas in alimoniam inopum dare, dum ille domum Comitis pransurus, ac benedictionem daturus intraret. Cumque hoc tardè ac difficulter impetraremus, intrauimus ad rescindendum. Miserat autem episcopus mulieri, quae infirma iacebat, de aqua benedicta, quam in dedicationem ecclesiae consecrauerat, per vnum de his, qui mecum venerant, fratribus, praecipiens ut gustandam illi daret, & ubicunq; maximum ei dolorem inesse didicisset, de ipsa eam aqua lauaret. Quod ut factum est, surrexit statim mulier sana, & non solum se infirmitate longa carere, sed & perditas dudum vires recepisse sentiens, obtulit poculum episcopo ac nobis: coeptumque ministerium nobis omnibus propinandi vsque ad prandium completum non omisit, imitata focrum beati Petri, quae cum fuisset ardoribus fatigata, ad tactum manibus Dominica surrexit, & sanitate simul ac virtute recepta ministrabat.

Vfus dedicationis ecclesiarum antiquissimus.

Nota vim aquae benedictae.

Luc. 4.

Ex cap. 5.

Alio item tempore vocatus ad dedicandam ecclesiam Comitis, vocabulo Addi, cum postulatum complisset ministerium, rogatus est ab eodem Comite intrare ad vnum de pueris eius, qui acerrima aegritudine premebatur, ita ut deficiente penitus omnium membrorum officio, iam iamque moriturus esse videretur. Cui etiam locus iam tunc erat paratus, in quo defunctus condi deberet. Addidit autem vir etiam lachrymas precibus, diligenter obsecrans, ut intraret oraturus pro illo, quia multum necessaria sibi esset vita ipsius: Crederet verò, quia si ei manum imponeret, atq; eum benedicere voluisset, statim melius haberet. Intrauit ergo illò episcopus, & vidit eum mactis omnibus iam morti proximum, positumque loculum iuxta eum, in quo sepeliendus poni deberet. Dixitque orationem ac benedixit eum: & egrediens, dixit solitum consolantibus sermonem: Bene conualescas, & cito. Cumque sederent post haec ad mensam, misit puer ad dominum suum, rogans sibi poculum vini mittere, quia sitiret. Gaius est ille, multum, quod bibere posset, & misit ei calicem vini benedictum ab episcopo: quem ut bibit, surrexit continuo, & veterno infirmitatis discussio, induit se ipse vestimentis suis, & egressus inde, intrauit & salutauit episcopum & conuiuas, dicens quod ipse quoque delectaretur manducare & bibere cum eis. Itaque iusserunt eum sedere secum ad epulas, multum gaudentes de sospitate illius. Residebat, vescebatur, bibebat, iactabatur, quasi vnus de conuiuiis agebat: & multis post haec annis viuens, in eadem, quam acceperat, salute permansit. Hoc autem miraculum memoratus Abbas non se praesente factum, sed ab his, qui praesentes fuerunt, sibi perhibet esse relatum.

Sanatur moribundus puer ad orationem & benedictionem episcopi.

Ex cap. 6.

* Thini

Neque hoc silentio praetereundum, quod famulus Christi Herebaldus in seipso ab eo factum solet narrare miraculum: qui tunc quidem in clero illius conuersatus, nunc in monasterio, quod est iuxta ostium * Thini fluminis, Abbatis iure praest. Vitam, inquit, illius quantum hominibus aestimare fas est, quam praesens optimè cognoui, per omnia episcopo dignam esse comperi. Sed & cuius meriti apud internum iudicem habitus sit, & in multis alijs, & in meipso maximè expertus sum, quippe quem ab ipso (ut ita dicam) mortis limite reuocans, ad viam vitae sua oratione ac benedictione reduxit. Nam cum primæuo adolescentiae tempore in clero illius degerem, legendi quidem canendi que studijs traditus, sed non adhuc animum perfectè à iuuenilibus cohibens illecebris, contigit die quadam nos iter agentes cum illo, deuenisse in viam planam & amplam, atque cursui equorum aptam. Coeperuntque iuuenes, qui cum ipso erant, maximè laici, postulare episcopum, ut cursu maiore equos suos inuicem probare liceret. At ille primò negauit, ociosum esse dicens, quod desiderabant. Sed ad vltimum multorum vnanimam intentione deuictus: Facite, inquit, si vultis: ita tamen ut Herebaldus ab illo se certamine abstineat. Porro ipse diligentius obsecrans, ut mihi certandi cum illis copia daretur, (fidebam namq; equo, quem mihi ipse optimè donauerat) nequaquam impetrare potui. At cum sapias huc atq; illuc, spectante episcopo, concitatis in

in cursum equis, reuenterentur, & ipse lasciuo superatus animo, non me potui cohibere, sed, prohibente licet illo, ludentibus me miscui, & simul cursu equi contendere coepi. Quod dum agerem, audiui illum post tergum mihi cum gemitu dicentem: O quam magnum vae facis mihi sic equitando. Et ego audiens, nihilominus coeptis insisti vetitis. Nec mora, dum feruens equus quoddam itineris concuuum valentiore impetu transiliret, lapsus decidi, & mox velut emoriens, sensum penitus motumque omnem perdidit. Erat namque in loco illo lapis terrae equalis, obrectus cespitè tenui, neque vllus aliter in tota illa campi planitie lapis inueniri poterat. Casuque euenit, vel potius diuina prouisione, ad puniendam inobedientiae meae culpam, vt hunc capite ac manu, quam capiti ruens supposueram, tangerem, atque fracto pollice, capitis quoque iunctura solueretur, & ego, vt dixi, similis mortuo fierem. Et quia moueri non poteram, tetenderunt ibidem papilionem, in quo iacerem. Erat autem hora diei circiter septima, à qua ad vesperam vsque quietus & quasi mortuus permanens, tunc paululum reuiuifco, ferorque domum à socijs, ac tacitus tota nocte perduro. Vomebam autem sanguinem, eò quòd & intranea essent ruendo conuulsa. At episcopus grauissimè de casu & interitu meo dolebat, eò quòd me speciali diligeret affectu. Nec voluit nocte illa iuxta morem cum clericis suis manere, verum solus in oratione persistens, noctem ducebat peruigilem, pro mea (vt reor) sospitate supernam pietatem supplicans. Et mane primo ingressus ad me, & dicta super me oratione, vocauit me nomine meo, & quasi de graui somno excitatum interrogauit, si nossem quis esset, qui loqueretur ad me. At ego aperiens oculos, aio, Etiam: Tu es antistes meus amatus. Potes, inquit, viuere? Et ego, Possum, inquam, per orationes vestras, si voluerit Dominus. Qui imponens capiti meo manum cum verbis benedictionis, redit ad orandum. Et post pusillum me reuiuifens, inuenit sedentem, & iam loqui valentem. Coepitque me interrogare, diuino (vt mox patuit) admonitus instinctu, an me esse baptizatum absque scrupulo nossem. Cui ego absque vlla me hoc dubietate scire respondi, quòd salutari fonte in remissionem peccatorum essem ablutus, & nomen presbyteri, à quo me baptizatum noueram, dixi. At ille: Si ab hoc, inquit, sacerdote baptizatus es, non es rectè baptizatus: Noui namque eum, & quia cum esset presbyter ordinatus, nullatenus, propter ingenij tarditatem, potuit catechizandi vel baptizandi ministerium discere. Propter quod & ipse illum ab huius praesumptione ministerij, quod regulariter implere nequibat, omnino cessare praecipi. Quibus dictis, eadem hora me catechizare ipse curauit. Factumque est, vt exufflante illo in faciem meam, confestim me melius habere sentirem. Vocauit autem medicum, & dissolutam mei crani iuncturam componere atque alligare iussit: tantumque mox accepta eius benedictione conualui, vt in crastinum ascēdens equum, cum ipso iter in alium locum facerem. Nec multò post plenè curatus, vitali etiam vnda perfusus sum. Mansit autem in episcopatu annis trigintatribus, & sic caelestia regna conscendens, sepultus est in porticu S. Petri in monasterio suo, quod dicitur, In sylua Deirorum, anno ab incarnatione Domini septingentesimo vigesimoprimo. Nam cum praemaiori senectute minus episcopatu administrando sufficeret, ordinato in episcopatum Eboracensis ecclesiae Vuilfrido presbytero suo, secessit ad monasterium praefatum, ibique vitam Deo digna conuersatione compleuit.

Pena non obtemperantis monitis sancti Episcopi.

Vide anti- quas baptis- fini ceremonias.

MARTYRIUM S. ACACII CENTVRIONIS, AVTHORE SIMEONE METAPHRASTE.

VM tertio bonorum omnium hostis, & omni ex parte s. Maij. vel 7.
improbissimus draco diabolus, aduersus Dei seruos turbinem commouisset sub Maximino Diocletiani genero, & ipsius satanae filio ac propugnatore, statim impia eius edicta per omnes regiones missa sunt. Edictis autem illis id praecipiebatur, vt in omni vrbe, si quis esset, qui nollet deorum culturam obire, sine remissione aliqua omnibus supplicij ac tormentis subijceretur. Edicta verò ipsa omni errore & regalibus minis ac periculis referta erant. Ad haec & exercitus ducibus praecceptum fuit, vt si quis è militibus imperatoris edicto, quod ad deorum vel ad daemonum potius culturam pertineret, non obediret, ille vinculis adstrictus, tribunalibus ad supplicia perferenda traderetur.

Crudelia edicta.

Tempore